



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

**Lobbet de Lanthin, Jacques**

**Leodii, 1640**

§. 3. Quid Vrim & Tummim Doctrina & veritas in Rationali, & quæ ab illis  
futurorum præ sagitio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

116 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
magis consentire videtur; vt vt sit hic non disputo,  
neque enim interpretem ago; sed ex ijs scriptu-  
ræ flosculis aliquid ad mores delibo, & ex illis con-  
ficio summum Sacerdotem, bonum Præsulem  
ac Pastorem hac vna nominum serie admoneri, vt  
animarum sibi commissarum nomina circumge-  
stet, non humeris tantum eorum oneribus veluti  
succollando: verum etiam in corde, hoc est in a-  
moribus, in sedula memoria circumferendo.

§. 3.

*Quid Vrim & Tummim Doctrina & Veritas in  
Rationali, & quæ ab illis futurorum  
præsagatio?*

**D**Octrina & veritas inscripta Rationali, ex-  
primitur duabus vocibus hebræis *Vrim*, &  
*Tummim*, de quibus tanta inter Theologos, ac In-  
terpretes est controuersia, vt mirum sit in duabus  
vocalis adeò luisse hominum ingenia; dubia sem-  
per, nutantia, & incerta quo calculum iacerent.

Rabbi Abraham ex suo sensu, ac iudicio, statuit  
fuisse duas laminas, auream vnam, quæ indicium  
esset diuini amoris, argenteam alteram, quæ signum  
puritatis, ac castimonie, quam in suis Mystis a-  
mant, voluntque superi.

Rabbi Salomon fuisse nomen tetragrammaton  
quod & in corde suo ferre debuit summus Sacer-  
dos,

dos, & cura, studioque pastorali in aliorum corda, animosque inferre.

Rabbi ben-esra sphaeram coelestem amavit, eamque summo Sacerdoti in rationali appensam voluit, eo superum consilio, vt ad coelestia erigeret sese, & omnes animi motus, ad caeli, diuorumque motus, ac nutus componeret.

Arias Montanus, & Procopius volunt fuisse duas *In Dent.*  
gemmas eximij cuiusdam nitoris; non ex ijs, quas <sup>33.</sup>  
in littus euoluunt maria, quasve parit terrae sinus:  
sed à diuina manu singulari quodam beneficio in  
sacros vsus productas, & Moyfi in manus datas, vt  
suo splendore, luceque claritatem, & veritatem re-  
ferre viderentur.

Cui sententiae affinis est ea quae Anastasio Nice- *Gen. 38.*  
no tribuitur, & *Vrim*, ac *Tummim* habet pro Ada- *in Script.*  
mate miri nitoris, & elegantiae: cuius eximia vis erat  
ad effectus futuros populo demonstrandos. Si enim  
summo Sacerdoti sancta sanctorum subeunti; ni-  
gresceret ille lapis, lucemque contraheret, arguebat  
a peccato pollutum fuisse populum: sin autem è  
contra albesceret vt nix, ostentabat, quae in populo  
mundities, quis candor esset animorum. Quod si  
sanguineo colore tingi videretur, portendebat ira-  
to caelo fulmina, caedes, & strages Israël: & secus,  
si insolito splendore emicaret, omen erat propitio  
Numine magnum aliquod, & singulare benefi-

118 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
cium esse conferendum: Ita Zachariæ dicitur fū-  
pra modum illuxisse, vt portenderet imminere orbi  
Baptistam aliquem, lucernam agni, & auroram, in-  
dicem solis, hoc est diuini verbi orientis.

Oleaster, Lyranus, Abulensis autumant *Vrim*, &  
*Tummim* fuisse illas ipsas duodecim gemmas ra-  
tionali insertas; quæ si nitescerent, ostendebant po-  
pulo placatum, & propitium fore Numen, seu in  
castris hæreret ad sarcinas, seu arma in hostem fer-  
ret; sin autem obscurarentur illæ, & aliquam sui lu-  
minis defectionem paterentur, iam inde portende-  
bant aliquid sinistri Israëlitis capitibus impendere.

Et hoc cælo iudice miraculum, cui aliud addunt  
hebræi litteras, ac characteres his lapidibus inscri-  
ptos prominuisse, & insigni prodigio ita coire, ita  
inter se commisceri solitos, vt in ijs responsa lege-  
res, ad ea, quæ Sacerdos diuina oracula inuestigans,  
à Deo petijisset.

Ita Dauidi euenisse credunt, cum Ephod appli-  
cari voluit, Numenque consuli, deberetne in vnam  
2. Reg. 2. è Ciuitatibus Iuda ascendere, necne? eo enim lo-  
ci, ac temporis credunt respondisse Dominum: *ale*,  
hoc est, ascende, quam voculam indicem oraculi,  
restem diuinæ voluntatis censent efformatam è tri-  
bus litteris, quæ illicò ex Ephod, è gemmis emine-  
re, ac quodammodo prodire visæ sunt. Vna fuit *Ain*  
ex nomine *Simeon*, Altera *Lamed* ex nomine *Leui*,  
tertia

tertia *He* ex nomine *Iebuda* : quod si verum est ;  
infigne profectò miraculum fuit , sin minus, in-  
geniosum est Rabbinorum commentum.

Cui non absimile est illud Hugonis , qui con-  
tendit fuisse characteres rationali inscriptos , quos  
cum Pontifex commiscuisset , in ijs legebat expressa  
responfa eorum , quæ à cœlo exigebantur , de quo  
lectorem iudicem , & arbitrum facio.

Cyrillus in collectaneis procul abit ab illa gem- c. 24.  
marum gratia , cœlestiumque prodigiorum benefi-  
cio , docetque *Vrim* , & *Tummim* , doctrinam , & ve-  
ritatem Sacerdotis pectori non fuisse inscripta , sed  
magis animo : putat enim ea fuisse cognitionem  
spiritualem diuinamque lumina , quæ Sacerdotis men-  
tem & vim intelligendi mirum quantum acue-  
bant , cum pectori suo *rationale* appenderet , diceres  
illi diuinitus insitam esse vim animo affundendi  
cœlestem lucem , & altiores humanis viribus cogi-  
tationes , quæ etiam in longè posita , in futuros euen-  
tus excurrerent.

In hac sententiarum pugna , & obscura antiqui-  
tatis nocte , quæ arcana illa tegit , ac velat , tutius est  
sequi , quod magis obuium , nec remotum à com-  
muni sensu , scripturæque fide , atque authoritate.

Erit illud , si dixerimus *Vrim* , & *Tummim* , fuisse  
ex vero duas illas voculas , *doctrinam* , & *veritatem*  
Rationali , diuino iussu inscriptas. Hanc interpre-  
tationem

120 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
tationem amant vt germanam, & planam ipsa  
scripturæ verba, nec aliam facile patiuntur: ita e-  
nim ferunt. *Pones in rationali iudicij doctrinam, &  
veritatem.*

His ornari, nitereque debuit Sacerdotis mortale  
pectus, & magis ipse immortalis animus, vt ex il-  
lis sua illi ordini dignitas accederet, maiestasque, vbi  
populo innotuisset eam esse diuinæ prouidentia  
rationem, eas cœli leges, & pacta, vt sacro Ponti-  
fici inesset doctrina, quæ incultę plebis dubia solue-  
ret, dissiparet ignorantia nebulas, & veritatis luci,  
solique redderet: vtpote delecta à Deo sedes do-  
ctrinæ, ac veritatis ad effundenda diuiniora cœli  
oracula. Ex quibus omnibus conficies illud *Vrim*,  
& *Tummim* non fuisse oraculum, sed indicium ora-  
culi, & acceptæ à Deo potestatis.

Ea quippe summum Pontificem decebat quam  
optimè.

L. 14. c. 54. Aliano teste apud Ægyptios summus Sacerdos,  
qui & populi Iudex, appensam è collo gestabat  
imaginem sapphiri, in qua legebatur hæc Epigra-  
phe: *Veritas*. Est sapphirus carulei, cœlestisque co-  
loris, eoque opportuna tabula, sedesque veritatis, quæ  
è cœlo, è Deo est, imo etiã ipse Deus, qui & veritas.

Et Pontifex alter veluti in terris Deus, Dei certè  
Vicarius, ideòque doctrinæ, & veritatis expressa  
quædam imago esse debet.

Visebatur

Visebatur apud Ethnicos fidij simulacrum, in quo honor viri forma expressus, veritati, quæ virginis specie fingebatur manum porrigebat: his mediis intererat amor, generis humani corculum, ac delitiæ.

Ingenioso sanè inuento, quod tacitè monet veritati honorem, & amorem deberi, vel si mauis, fidem (qua nihil in terris vtilius) niti veritate, honore, amore; ex quibus fluxit vulgata illa paræmia. *Hominum fidem* (adde si lubet & Diuorum, ac Dei) *veritas parit, honor sustinet, amor nutrit.* Et hæc omnia Sacerdotis ordinem mirum quantum commendant, in quo, vna cum veritate, quæ etiam, teste Pythagora, *homines Deo proximos facit,* & fides & honor, & amor sedem adlegere: amor inquam, non tantum Dei, sed & proximi cum insigni quodam animarum zelo; quem etiam indicat; vox *Vrim*, quæ non tantum illuminationem significat, sed & inflammationem, ac zelum, qui populos sibi subiectos ad Dei legem, & amorem accendat.

*Vrim* enim hebraicè & lucem, & ignem significat, indeque dicitur Abraham eductus de *Vr*, hoc est de igne Chaldæorum.

Et is debet esse Sacerdos, educere debet commissum sibi gregem de *Vr*, de igne Chaldæorum, de flamma vitiorum, de æstu libidinis, de communi vanitatis incendio, quod vt faciat, sit oportet lucerna

Q

ardens

122 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
ardens & lucens, qualis olim fuit Ioannes, de quo  
scriptura. *Erat lucerna ardens & lucens*, quæ verba  
suo more dum pie expendit Bernardus: *benè ait lu-*  
*terna ardens & lucens, est enim tantum lucere va-*  
*num: tantum ardere parum: ardere, atque lucere*  
*perfectum est. Quod vt apertius explicet, æqua iu-*  
*dicij lance perpendit eam verborum seriem lucer-*  
*na ardens, & lucens: non ait lucens, & ardens, quia*  
*Ioannis ex feruore splendor, non feruor prodijt ex*  
*splendore; sunt enim qui non eò lucent, quia feruent,*  
*sed magis feruent vt luceant; at isti planè non fer-*  
*uent charitatis spiritu, sed spiritu vanitatis; quem*  
*procul abesse vult à summis Ecclesiæ Præsulibus:*  
*quia vt magnificè scribit ad Eugenium Pont. Max.*  
*Monstruosa res est gradus summus, & animus infi-*  
*mus; sedes prima, & vita ima; lingua magniloqua,*  
*& manus otiosa; sermo multus, & fructus nullus.*

In eum  
Locum.

L. 2. de  
Confid.

§. 4.

*Quid tunica hyacinthina, mala punica  
cum tintinnabulis?*

**T**ertia vestis, quæ ad sacrum Pontificis orna-  
tum accedebat, erat tunica hyacinthina, ad  
cuius fimbrias pendebant mala punica cum tintin-  
nabulis. Singulis sua voluit inesse mysteria, quæ  
humanis in symbolis ludit diuina prouidentia. Et  
quidem à tunica hyacinthina, quæ violaceo, cœle-  
stique